

BG

BG

BG

ЕВРОПЕЙСКА КОМИСИЯ

Брюксел, 14.12.2010
COM(2010) 790 окончателен

2010/0384 (NLE)

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

**за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна
патентна защита**

ОБЯСНИТЕЛЕН МЕМОРАНДУМ

1. ВЪВЕДЕНИЕ

На 1 август 2000 г. Комисията прие предложение за Регламент на Съвета относно патент на Общността¹. Комисията предложи да бъде създаден единен патент на Общността, който да съществува съвместно с националните патенти, издавани от националните патентни ведомства на държавите-членки, и европейските патенти, издавани от Европейското патентно ведомство (ЕПВ) съгласно Европейската патентна конвенция (ЕПК). Тъй като с ЕПК бе създадена още през 70-те години на миналия век добре функционираща централизирана система за издаване на патенти в Европа, се предвиждаше и патентът на Общността да бъде издаван от ЕПВ. Ползвателите на патентната система щяха да имат правото да избират кой вид патентна защита отговаря най-добре на техните нужди.

Предложението на Комисията имаше за цел създаването на патент на Общността, който да бъде привлекателен за ползвателите на патентната система в Европа, по-специално чрез предлагане на опростени и икономически ефективни разпоредби относно превода. В частност Комисията предложи патентът на Общността да придобие валидност в целия ЕС, след като той бъде издаден от ЕПВ на един от официалните езици на ЕПВ (английски, френски или немски) и публикуван на този език заедно с превод на претенциите на останалите два официални езика на ЕПВ.

Предложението беше широко обсъдено на заседанията на Съвета, но не успя да постигне необходимото единодушие. На 26 ноември 2001 г. бе заключено, че поради различни аспекти на проекта за патент на Общността, „и по-специално езиковия режим“, „въпреки всички усилия не бе възможно постигането на съгласие на това заседание на Съвета“². На 20 декември 2001 г. белгийското председателство предложи компромис за разпоредбите относно превода, но и това предложение не бе прието единодушно от държавите-членки³.

На 3 март 2003 г. Съветът прие общ политически подход към патента на Общността. Той предвиждаше задължение на патентоприетелите да предоставят преводи на претенциите на всички официални езици на държавите-членки⁴. Тази разпоредба би струвала значително по-скъпо на патентоприетелите, отколкото първоначалното предложение на Комисията, и би довело до практически трудности при предоставяне на многобройните преводи в ограничен срок във времето. То бе впоследствие отхвърлено от всички ползватели на патентната система като твърде скъпо и твърде рисковано.

¹ Предложение за Регламент на Съвета относно патент на Общността — COM(2000) 412, 1.8.2000 г.

² Прессъобщение за 2389-ото заседание на Съвета „Вътрешен пазар, въпроси на потребителите и туризъм“, 14400/01, 26.11.2001 г.

³ Прессъобщение за 2403-ото заседание на Съвета „Вътрешен пазар, въпроси на потребителите и туризъм“, 15489/01, 20.12.2001 г.

⁴ Общ политически подход, точка 2.3: „заявителят трябва след издаване на патента да предостави превод на всички претенции на всички официални езици на Общността, освен ако някоя държава-членка не се откаже от превода на нейния официален език. Преводът се изпраща на ЕПВ, като разходите се поемат от заявителя“, вж. Документ на Съвета 6874/03.

При това положение на 28 ноември 2003 г.⁵ и 11 март 2004 г.⁶ Съветът заключи, че поради проблема с режима на превода той не е в състояние да постигне политическо съгласие по предложения Регламент относно патент на Общността, въпреки възприетия преди това общ политически подход от март 2003 г.

Дискусиите в Съвета бяха възобновени след приемане на съобщението на Комисията „Усъвършенстване на патентната система в Европа“ през април 2007 година⁷. В съобщението бе потвърден ангажиментът за създаване на патент на Общността. В него бе предложено също така заедно с държавите-членки да се потърси подходящ подход за разпоредбите относно превода с оглед да се намалят разходите за превод, както и да се улесни разпространението на патентна информация на всички официални езици на Съюза. Комисията посочи, че по-специално разглеждане заслужават текущите проекти за машинен превод.

Тези идеи бяха проучени за първи път с държавите-членки по време на словенското председателство през 2008 г.⁸ На 23 май 2008 г. председателството представи преразгледано предложение за Регламент относно патент на Общността⁹ въз основа на първоначалните опростени разпоредби относно превода, предложени от Комисията през 2000 г., и някои нови елементи. По-конкретно, всеки заявител може да кандидатства за патент на Общността на всеки от официалните езици на Съюза. Разходите за превода на това заявление на един от трите езика на ЕПВ ще бъдат възстановени от системата на заявителите от държавите-членки, чийто език не е сред тези на ЕПВ. Система за машинни преводи ще осигури превода на всички патенти на ЕС и техните заявления на всички официални езици на Съюза за предоставяне на патентна информация без каквото и да е правно действие. Пълен превод на патента на ЕС ще се изисква само в случай на спор. Тези предложения бяха широко обсъдени в работната група на Съвета „Интелектуална собственост (патенти)“ при последователните председателства през 2008 и 2009 година.

През декември 2009 г. Съветът прие заключения за „Усъвършенстване на патентната система в Европа“¹⁰ и общ подход по предложението за Регламент относно патента на ЕС¹¹ (терминът „патент на Общността“ бе заменен с „патент на ЕС“ поради влизането в сила на Лисабонския договор на 1 декември 2009 г.). Разпоредбите относно превода за патента на ЕС останаха обаче извън обсега на тези заключения на Съвета поради изменението на правното основание за създаването на патента на ЕС съгласно Лисабонския договор.

В съответствие с член 118, първа алинея от Договора за функционирането на Европейския съюз патентът на ЕС, като европейско право на интелектуална собственост, може да бъде създаден в съответствие с обикновената законодателна процедура. Съгласно член 118, втора алинея от ДФЕС обаче специална законодателна

⁵ Прессъобщение за 2547-ото заседание на Съвета „Конкурентоспособност (Вътрешен пазар, промишленост и изследвания)“, 15141/03, 26-27.11.2003 г.

⁶ Прессъобщение за 2570-ото заседание на Съвета „Конкурентоспособност (Вътрешен пазар, промишленост и изследвания)“, 6648/04, 11.3.2004 г.

⁷ Съобщение на Комисията до Европейския парламент и до Съвета — COM(2007) 165.

⁸ Документи на Съвета 6985/08 и 8928/08.

⁹ Документ на Съвета 9465/08.

¹⁰ Документ на Съвета 17229/09.

¹¹ Документ на Съвета 16113/09/ добавка 1.

процедура с единодушие в Съвета е все пак необходима за установяване на езиковите режими на тези права.

Въз основа на това на 30 юни 2010 г. Комисията прие предложение за Регламент на Съвета относно разпоредбите за превод на патента на ЕС¹². Предложението беше придружено от оценка на въздействието с анализ на различни варианти на възможните разпоредби относно превода. След внимателен анализ Комисията стигна до заключението, че предпочитаният вариант остават разпоредбите относно превода, определени в преразгледаното предложение за Регламент относно патент на Общността от 23 май 2008 г.¹³ Този езиков режим е опростен и икономически ефективен. Той води до най-високи икономии за ползвателите, като същевременно гарантира правна сигурност. Този режим освен това се основава на добре функциониращата система на ЕПВ и предоставя на заявителите възможност за максимална гъвкавост.

Предложението беше обсъдено на заседанията на работната група на Съвета „Интелектуалната собственост (патенти)“ на 14 юли, 28 юли и 7—8 септември 2010 г. На първото заседание на работната група се оказа, че у няколко делегации предложението буди сериозна загриженост. Някои делегации заявиха ясно, че не е възможен компромис. Една делегация представи алтернативно предложение, което не получи голяма подкрепа от страна на другите делегации¹⁴.

Въпреки това белгийското председателство положи всички възможни усилия за постигане на единодушно съгласие по разпоредбите относно превода за патента на ЕС. На неофициалното заседание на Съвета по конкурентоспособността от 29 септември 2010 г. се състоя за първи път обмен на становища относно предложението на Комисията, при който бяха обсъдени възможните елементи на компромис, предложени от председателството. Въпреки че преобладаващото мнозинство от държавите-членки подкрепи предложението на Комисията и елементите на компромис, няколко делегации останаха твърдо против. На 6 октомври 2010 г. председателството предложи за приемане от Съвета проект на политически насоки, включващ елементи за компромисно решение¹⁵. Компромисното решение се основаваше на предложението на Комисията и вземаше предвид елементи от алтернативното предложение.

На 11 октомври 2010 г. Съветът не успя да постигне съгласие по разпоредбите относно превода въз основа на проекта за политически насоки. Председателството продължи обаче да работи върху решение, което да бъде приемливо за всички държави-членки. Въз основа на двустранните обсъждания с делегациите, на 8 ноември 2010 г. председателството предложи втори набор от елементи на компромис¹⁶. Допълнителни елементи на компромис бяха добавени към проекта на политически насоки на 9 ноември 2010 г.¹⁷

Проектът на политически насоки беше единствената точка от дневния ред на извънредното заседание на Съвета по конкурентоспособността, свикано от

¹² Предложение за Регламент на Съвета относно разпоредбите за превод за патента на Европейския съюз — COM(2010) 350, 30.6.2010 г.

¹³ Документ на Съвета 9465/08.

¹⁴ Документ на Съвета 13031/10.

¹⁵ Документ на Съвета 14377/10.

¹⁶ Документ на Съвета 15395/10.

¹⁷ Документ на Съвета 15395/10/ добавка 1.

председателството на 10 ноември 2010 г. Въпреки всички усилия на председателството и отстъпките, направени от известен брой делегации, няколко държави-членки не можаха да приемат предложението окончателен компромис и не бе постигнато единодушие.

На заседанието на Съвета на 11 октомври 2010 г. няколко държави-членки посочиха, че са готови да разгледат възможността за създаване на единен патент в рамката на засиленото сътрудничество, ако Съветът не успее да постигне съгласие преди края на 2010 г. Това намерение бе потвърдено на 9 ноември 2010 г., когато пет делегации изпратиха писмо до Комисията, заявявайки, че ако преговорите за адекватен режим на превода за патента на ЕС останат блокирани на заседанието на Съвета на 10 ноември, това би означавало, че в близкото бъдеще европейските дружества ще бъдат лишени от правото на единен патент на ЕС. Тези държави-членки поискаха от Комисията да обмисли възможността за предлагане на засилено сътрудничество в тази област, ако към нея бъдат отправени в близко бъдеще искания за предлагане на такова сътрудничество. На Съвета по конкурентоспособността от 25 ноември 2010 г. някои държави-членки проявиха интерес за постигане на напредък в рамката на засиленото сътрудничество, докато други се противопоставиха.

На Съвета по конкурентоспособността от 10 ноември 2010 г. бе протоколирано, че няма единодушие за продължаване на работата по предложението Регламент на Съвета за разпоредбите относно превода на патента на ЕС¹⁸. На Съвета по конкурентоспособността от 10 декември 2010 г. бе потвърдено, че съществуват непреодолими трудности, които възпрепятстват вземането на единодушно решение сега и в близко бъдеще. Оттук следва, че целите на предложените регламенти за установяване на единна патентна защита в целия Европейски съюз не могат да бъдат постигнати в разумен срок чрез прилагане на съответните разпоредби на Договорите.

Дванадесет държави-членки (Германия, Дания, Естония, Литва, Люксембург, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Словакия, Финландия, Франция и Швеция) отправиха официални искания към Комисията, посочвайки, че са готови да установят засилено сътрудничество помежду си в областта на създаването на единна патентна защита и че Комисията следва да представи предложение до Съвета за тази цел.

Настоящото предложение е отговорът на Комисията на тези искания.

2. ПРАВНО ОСНОВАНИЕ ЗА ЗАСИЛЕНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Засиленото сътрудничество е регулирано от член 20 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) и членове 326—334 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Настоящото предложение на Комисията за Решение на Съвета за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита се основава на член 329, параграф 1 от ДФЕС.

¹⁸ Прессъобщение за извънредното заседание на Съвета „Конкурентоспособност (Вътрешен пазар, промишленост, изследвания и космос)“, 16041/10, 10.11.2010 г.

3. МЕРКИ ЗА ОСЪЩЕСТВЯВАНЕ НА ЗАСИЛЕНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

Предложението на Комисията за Решение на Съвета урежда разрешаването на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита. Предложенията относно конкретни мерки за осъществяване на засилено сътрудничество ще бъдат представени, след като засиленото сътрудничество бъде разрешено от Съвета.

Уместно е обаче да бъдат посочени някои ключови елементи на предвижданите мерки за осъществяване. Тъй като създаването на единна патентна защита е невъзможно без споразумение по приложимите разпоредби относно превода, съществените разпоредби, приложими както към единния патент (алинея първа на член 118 от ДФЕС), така и към разпоредбите относно превода (алинея втора на член 118 от ДФЕС), следва да бъдат част от предвижданите мерки за осъществяване.

Предвижданите мерки за осъществяване трябва следователно да включват следните елементи:

- (1) Предложение за Регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на единна патентна защита. Това предложение може да се основава на текста, приет (общ подход) в Съвета на 4 декември 2009 г.¹⁹, както и на някои елементи от проекта на политически насоки, предложен от белгийското председателство, и по-специално:
 - Единната патентна защита следва да е незадължителна за ползвателите на патентната система и да съществува съвместно с националните и европейските патенти. Единният патент следва да е специфична категория европейски патент, издаван от Европейското патентно ведомство и предназначен за държавите-членки, които участват в засиленото сътрудничество на единна основа.
 - Ето защо към единните патенти и към всички други европейски патенти ще се прилага единна процедура, съгласувана с ЕПК. До момента на издаването заявителите ще имат избор между i) европейски патент, валиден на териториите на участващите държави-членки, за които този патент ще има единен характер, ii) европейски патент, валиден на териториите на участващите държави-членки, за които този патент ще има единен характер, но ще бъде предназначен и за други избрани договарящи държави по ЕПК, или iii) европейски патент, предназначен само за избрани договарящи държави по ЕПК.
 - Единният патент следва да е от автономно естество и да предоставя еднаква защита на целите територии на участващите държави-членки. Той може да бъде издаден, прехвърлен, отменен или недействителен единствено за тези територии като цяло.
- (2) Предложение за Регламент на Съвета за разпоредбите относно превода за единния патент. Това предложение ще възприеме основните елементи от предложението на Комисията за Регламент на Съвета относно разпоредбите за

¹⁹ Документ на Съвета 16113/09.

превода на патента на ЕС²⁰, както и някои елементи от проекта на политически насоки, предложен от белгийското председателство, и по-специално:

- Предвижда се описанието на единния патент да бъде публикувано от ЕПВ в съответствие с член 14, параграф 6 от ЕПК. Без да се засяга никоя от сметените за необходими преходни разпоредби, няма да се налага извършването на допълнителни преводи. Всяко допълнително искане за превод съгласно тези преходни разпоредби следва да бъде пропорционално и да се изисква само временно, без да има правна стойност, което гарантира правна сигурност за ползвателите на патентната система. Във всички случаи преходните разпоредби ще прекратят действието си, когато се появи възможност за качествени машинни преводи след обективна оценка на качеството.
- Преводите не бива да имат правна стойност, което гарантира правна сигурност за ползвателите на патентната система.
- В случай на спор относно единен патент, пълен ръчен превод на патентното описание следва да бъде представено от патентопридетателя за негова сметка:
 - а) на официален език на държавата-членка, в която е извършено предполагаемото нарушение или в която е седалището на предполагаемия нарушител (по избор на предполагаемия нарушител); и
 - б) на езика на производството в съда, където се разглежда спора (по искане на съда).
- Следва да бъде създадена схема за компенсиране на разходите за превод на патентните заявления, подадени на един от официалните езици на Съюза, на официален език на ЕПВ в началото на процедурата за заявителите, установени в държавите-членки, които имат официален език, различен от един от официалните езици на ЕПВ, в допълнение към съществуващите разпоредби относно другите европейски патенти, включително финансова и техническа помощ за изготвянето на тези преводи.

4. ОЦЕНКА НА ПРАВНИТЕ УСЛОВИЯ ЗА ЗАСИЛЕНО СЪТРУДНИЧЕСТВО

4.1. Решението за разрешаване като крайна мярка и участие на поне девет държави-членки

Член 20, параграф 2 от ДЕС определя, че решението за установяване на засилено сътрудничество може да се приеме от Съвета само като крайна мярка, след като той установи, че целите на това сътрудничество не могат да бъдат постигнати в разумен срок от Съюза като цяло, и при условие, че в него участват поне девет държави-членки.

²⁰

COM(2010) 350.

На заседанието на Съвета по конкурентоспособността на 10 ноември 2010 г. беше протоколирано, че няма единодушие да се продължи работата по предложения Регламент на Съвета относно разпоредбите за превода на патента на ЕС²¹. На заседанието на Съвета на 10 декември 2010 г. бе потвърдено, че съществуват непреодолими трудности, които възпрепятстват вземането на единодушно решение сега и в близко бъдеще.

Въпреки че разпоредбите относно превода са необходими за създаването на единна патентна защита, бе установено, че целите на Регламента относно патента на ЕС не могат да бъдат постигнати в разумен срок чрез прилагане на съответните разпоредби на Договорите. Оттук следва, че не може да бъде намерено друго решение за създаването на единна патентна защита за Съюза като цяло и че затова засиленото сътрудничество е крайна мярка.

Комисията получи искания от дванадесет държави-членки, деклариращи готовността си да установят засилено сътрудничество помежду си в областта на създаването на единна патентна защита. Тези държави-членки потвърдиха исканията си на заседанието на Съвета по конкурентоспособността на 10 декември 2010 г.

4.2. Област, посочена в Договора

Член 329, параграф 1 от ДФЕС определя, че засилено сътрудничество може да бъде установено „в някоя от областите, посочени в Договорите“. Установяването на мерки за създаването на европейски права на интелектуална собственост е изрично посочено в член 118 от ДФЕС. Създаването на единна патентна защита е достатъчно хомогенна и структурирана тема, за да представлява добре определена област по смисъла на Договорите, в която може да бъде установено засилено сътрудничество.

Член 20, параграф 1 от ДФЕС определя, че засилено сътрудничество може да бъде установено „в области, които не попадат в изключителната компетентност на Съюза“. Единната патентна защита не е посочена в списъка на изключителните компетентности, определен в член 3, параграф 1 от ДФЕС. Правното основание за законодателство по въпросите на правата на интелектуална собственост (член 118 от ДФЕС) се отнася към главата за сближаване на законодателствата и в него изрично се говори за установяването и функционирането на вътрешния пазар, което е част от споделяната компетентност на Съюза (член 4 от ДФЕС). Създаването на единна патентна защита с приложими разпоредби относно превода попада следователно в области, които не са от изключителната компетентност на Съюза. Съображението, че само Съюзът може да установи единна патентна защита в Съюза не превръща установяването на единна патентна защита в област от изключителната компетентност. Всеки довод за противното води до объркване на понятията за предоставяне на правомощия (които в този случай са правомощия за установяване на мерки за създаване на европейски права на интелектуална собственост, с цел осигуряване на единна защита на цялата територия на Съюза) и за начина, по който правомощията се упражняват от Съюза.

²¹ Прессъобщение за извънредното заседание на Съвета „Конкурентоспособност (Вътрешен пазар, промишленост, изследвания и космос)“, 16041/10, 10.11.2010 г.

4.3. Допринасяне за осъществяването на целите на Съюза, защита на неговите интереси и засилване на процеса на интеграция в него

4.3.1. Допринасяне за осъществяването на целите на Съюза

Две цели на Съюза, определени в член 3, параграф 3 от ДЕС, са от особено значение за областта на патентите:

- установяването на вътрешен пазар и
- насърчаване на научния и техническия прогрес.

Установяване на вътрешен пазар

Вътрешният пазар обхваща пространство без вътрешни граници, в което е осигурено по-специално свободното движение на стоки (член 26, параграф 2 от ДФЕС). За тази цел Съюзът приема мерките, предназначени за осигуряване на функционирането на вътрешния пазар (член 26, параграф 1 от ДФЕС). Една такава мярка е създаването на „европейски права на интелектуална собственост“. В алинея първа на член 118 от ДФЕС изрично е заявено, че тези права се създават „в рамките на установяването или функционирането на вътрешния пазар“.

Настоящите национални патентни системи на държавите-членки и европейската патентна система водят до разпокъсана система за патентна защита в Европа. Основната причина е, че националните патенти и европейските патенти предоставят териториално ограничена защита, без да включват вътрешния пазар като цяло и на единна основа по следните причини:

- защитата, предоставена от националния патент, е ограничена до територията на държавата-членка, в която е бил издаден;
- териториалният обхват на европейския патент зависи от решението на патентоприетеля да валидира патента в една или повече държави-членки, където патентът има валидността на национален патент (което предполага администриране от националното патентно ведомство и правоприлагане пред националните съдилища).

Има достатъчно данни, че на практика патентоприетелите към настоящия момент заявяват патентна защита за своите изобретения само в малък брой държави-членки²². Те явно се въздържат да заявяват патентна защита в големи райони на територията на Съюза поради високите разходи и усложненията, свързани с разходи за превод, изисквания за валидиране, официални такси (публикация и такси за ежегодно подновяване), и изисквания за професионално представителство (вж. раздел 5.2.2 по-долу).

Създаването на единен патент за група държави-членки ще доведе до подобряване на степента на патентна защита чрез създаване на права, които дават единна защита на

²² Един европейски патент се валидира средно само в пет държави-членки (вж. оценката на въздействието, придружаваща предложението на Комисията за Регламент на Съвета за разпоредбите относно превода на патента на ЕС — SEC(2010) 796, стр. 12 — с допълнителни данни.

целите територии на участващите държави-членки. На териториите на тези държави-членки ползвателите на европейската патентна система ще имат достъп до патент, осигуряващ единна патентна защита и отстраняващ разходите и усложненията. Единният патент ще благоприятства следователно осъществяването на целта на Съюза да осигури функционирането на вътрешния пазар, дори ако участват само ограничен брой държави-членки.

В държавите-членки, които предпочитат да не участват в засиленото сътрудничество, правната рамка относно патентите ще остане незасегната. Това значи, че изобретателите, които заявяват патентна защита в неучастващи държави-членки, трябва да валидират своя европейски патент за тези територии със свързаните с това разходи за превод и други транзакции. Европейският патент за териториите на участващите държави-членки, за които той ще има единен характер, може да бъде предназначен и за избрани неучастващи държави-членки. По този начин ще бъде възможно да се получи патентна закрила на цялата територия на Съюза.

Освен това изобретателите, установени в неучастващи държави-членки, ще могат да се ползват от единната патентна защита в рамките на териториите на участващите държави-членки (обяснено по-подробно в раздел 4.6). В резултат получаването на патентна защита на цялата територия на Съюза ще бъде опростено и разходите за такава защита ще бъдат драстично намалени за изобретателите както от участващите, така и от неучастващите държави-членки. Очаква се следователно значително повече изобретатели да се стремят към патентна защита на цялата територия на Съюза, отколкото правят това към настоящия момент²³. Това ще е благоприятно за функционирането на вътрешния пазар.

Насърчаване на научния и техническия прогрес

Общопризнато е, че лесният достъп до патентна защита насърчава научноизследователската и развойна дейност²⁴: склонността на отделните изобретатели, иновационните МСП и големите фирми да инвестират в научноизследователска и развойна дейност зависи до голяма степен от възможността да гарантират изключителни права за всяко направено изобретение, за да осигурят справедлива възвращаемост на своите инвестиции. Лесният достъп до икономически по-ефективна, по-проста и по-сигурна в правно отношение система е следователно от огромно значение за насърчаване на научния и техническия прогрес в Съюза.

Настоящата разпокъсана патентна система в Европа не допринася за създаването на подходящи рамкови условия за насърчаване на научноизследователската и развойна дейност. Съществуващата патентна система се възприема от предприятията — и по-специално от МСП — като прекалено скъпа и сложна²⁵.

Създаването на единен патент ще доведе до значителни предимства за ползвателите на патентната система, изразяващи се в по-лесен достъп, по-добра икономическа ефективност, по-голяма простота и повишена правна сигурност. Ще бъде не само по-

²³ Виж раздел 5.2.1. по-долу.

²⁴ Guellec / van Pottelsberghe, *The Economics of the European Patent System* („Икономика на европейската патентна система“), OUP 2007.

²⁵ Вж. например Консултация на Комисията от 2006 г. относно бъдещата патентна политика в Европа.

лесно и по-евтино да се получи патентна защита за териториите на участващите държави-членки, но също така по-лесно и по-евтино да се получи патентна защита за целия Съюз, както е обяснено по-горе. Тези подобрени рамкови условия ще допринесат за насърчаването на инвестициите в научноизследователската и развойна дейност и по този начин ще подпомогнат научния и технически прогрес в рамките на Съюза. Тъй като ползвателите в неучастващите държави-членки също ще извлекат полза от единната патентна защита, положителни резултати могат да се очакват и в научноизследователската и развойна дейност в неучастващите държави-членки.

4.3.2. Защита на интересите на Съюза и засилване на процеса на интеграция в него

Защита на интересите на Съюза

Поради разпокъсаността на вътрешния пазар в резултат на високите разходи, свързани с патентната защита в Съюза, изобретателите в ЕС не могат да използват докрай предимствата на единния пазар. Такъв е по-специално случаят, когато тези изобретатели се стремят към оптимална защита в целия Съюз. Това прави ситуацията в ЕС по-неблагоприятна спрямо други големи икономики, като САЩ, Япония или Китай. Конкретно з отделния изобретател може да се окаже по-изгодно да заяви патентна защита в икономики с големи потребителски пазари и единни защитни системи, като например САЩ. Това обстоятелство оказва неблагоприятно въздействие върху конкурентоспособността на Съюза, тъй като иновационните дейности генерират човешки капитал, който проявява тенденция към по-голяма мобилност, отколкото в други области. Настоящите не толкова благоприятни рамкови условия за иновациите правят Съюза по-малко привлекателно място за творчество и иновации както за европейските, така и за неевропейските изобретатели. Засиленото сътрудничество в областта на единната патентна защита за група държави-членки ще защити по този начин интересите на Съюза, тъй като ще подобри неговата конкурентна позиция и привлекателността му за останалия свят.

Засилване на процеса на интеграция на Съюза

Засиленото сътрудничество в областта на единната патентна защита сред група държави-членки ще повиши освен това степента на интеграция между участващите държави-членки, както и между участващите и неучастващите държави членки, в сравнение с настоящото положение.

Вместо 27 правни рамки с различни изисквания за валидиране и поддържане в периода след издаването на патентните, ползвателите могат да избират между единен патент, регулиран от един правен режим, и европейски или национален патент, регулиран от националните правни режими, което води до по-голямо хармонизиране в патентната сфера и засилване на процеса на интеграция в участващите държави-членки.

Поради разходите и усложненията, присъщи на настоящата система, европейските патенти се валидират средно в пет държави-членки. Това създава „граници“ на патентните права в рамките на Съюза. При единния патент вътрешните граници на патентните права между участващите държави-членки ще изчезнат. Нещо повече, тъй като общите разходи и усложнения, свързани с получаването на патентна защита в целия Съюз, ще бъдат значително намалени, може да се очаква, че повече изобретатели

ще заявят патентна защита чрез европейски патент и в държавите-членки, които не участват в засиленото сътрудничество²⁶.

Вероятността за това е дори по-голяма, защото изобретателите ще бъдат заинтересовани да получат патентна защита в целия Съюз, с цел да защитят изобретенията си срещу продукти от трети държави, които нарушават патентните им, като навлизат на вътрешния пазар. Към настоящия момент не е възможно конфискуване на подобни продукти на външните граници на Съюза съгласно Регламента за митническите граници на ЕС, ако тези продукти са внесени през държави-членки, където притежателят на патента не е валидирал своя патент. Това е голяма пречка за защитата срещу внос от трети държави на продукти, нарушаващи патенти. Може да се очаква, че след като общите разходи бъдат значително намалени, повече притежатели на патенти, които страдат от това, ще заявят по-широка защита. Следователно засиленото сътрудничество ще засили интеграцията в областта на патентната защита в Съюза.

Ето защо единната патентна защита ще засили интеграцията между участващите държави-членки, като осигури висока степен на трансгранична патентна защита между участващите държави-членки. Като предоставя еднаква патентна защита в участващите държави-членки, единният патент ще осигури зона без „патентни вратички“, където може да се противодейства на нежеланите последици, като разпокъсването на вътрешния пазар и „опортюнистичното поведение“ на нарушителите. Положителни резултати може да се очакват и по отношение на интеграцията между участващите държави-членки и неучастващите държави-членки, тъй като и ползвателите от неучастващи държави-членки ще извлекат полза от единния патент и достъпа до единна патентна защита в участващите държави-членки. Това ще допринесе и за засилване на трансграничната икономическа дейност между участващите и неучастващите държави-членки.

4.4. Съответствие с Договорите и с правото на Съюза

Съгласно член 326 от ДФЕС засиленото сътрудничество трябва да се осъществява в съответствие с Договорите и с правото на Съюза. В областта на създаването на единна патентна защита засиленото сътрудничество следва да зачита съществуващите достижения на общностното право.

Първо, сътрудничеството ще бъде установено в област, попадаща в обхвата на споделената компетентност на Съюза (член 4, параграф 2 от ДФЕС — вж. раздел 4.2 по-горе).

Второ, към днешна дата има само ограничен брой правни актове на Съюза по смисъла на член 288 от ДФЕС, никой от които не включва в обхвата си създаването на европейски права на интелектуална собственост, осигуряващо единна защита в целия Съюз.

С изключение на Директива 98/44/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 6 юли 1998 г. относно правната закрила на биотехнологични изобретения²⁷, не съществува значително сближаване на патентното законодателство на равнището на Съюза. Тази

²⁶ Виж раздел 5.2.1. по-долу.

²⁷ ОВ L 213, 30.7.1998 г., стр. 13.

директива предвижда по-специално хармонизирани критерии за патентоспособност и изключения от патентоспособност на биотехнологични изобретения. Законодателният орган на Съюза е приел законодателство относно удължаваня на сроковете на патенти за конкретни продукти. Съответните инструменти са Регламент (ЕО) № 1610/96 относно създаването на сертификат за допълнителна защита на продуктите за растителна защита²⁸ и Регламент (ЕО) № 469/2009 относно сертификата за допълнителна закрила на лекарствените продукти²⁹.

Засиленото сътрудничество в областта на патентите няма да доведе до дискриминация. Достъпът до единния патент ще бъде отворен за ползватели на патентната система в целия Съюз, независимо от националността, пребиваването или мястото на установяване. От друга страна, ползвателите ще запазят възможността си да получават патентна защита в неучастващи държави-членки, като добавят тези държави-членки към единното предназначение за териториите на участващите държави-членки.

Освен това всички ползватели ще имат възможност да валидират своя европейски патент за териториите на участващите държави членки и на неучастващи държави-членки при същите условия. Същият патент за същото изобретение ще бъде по този начин издаден от ЕПВ без допълнителни административни пречки и без допълнителни разходи. Ползвателите ще заплащат на ЕПВ съответните такси за издаването на техния патент и ще си запазят свобода на избор на териториите, които да бъдат включени до момента на издаването, а именно избор между i) европейски патент, валиден на териториите на участващите държави-членки, за които този патент ще има единен характер, ii) европейски патент, валиден на териториите на участващите държави-членки, за които този патент ще има единен характер, но ще бъде предназначен и за избрани други договарящи държави по ЕПК или iii) европейски патент, предназначен само за избрани други договарящи държави по ЕПК.

4.5. Незасягане на вътрешния пазар, нито на икономическото, социално и териториално сближаване; несъздаване на пречка, нито на дискриминация спрямо търговията, нито предизвикване на нарушения на конкуренцията

4.5.1. Засиленото сътрудничество не бива да засяга вътрешния пазар, нито икономическото, социално и териториално сближаване

Член 326 от ДФЕС изисква засиленото сътрудничество да не засяга вътрешния пазар, нито икономическото, социално и териториално сближаване.

Както е обяснено по-горе, създаването на единна патентна защита за група държави-членки ще допринесе за функционирането на вътрешния пазар³⁰. Единната патентна защита с еднаква валидност в участващите държави-членки ще намали настоящите проблеми, причинени от разпокъсаната патентна система в участващите държави-членки. По-специално патентоприжателите ще могат да предотвратят влизането на стоките и продуктите в нарушение от трети държави на териториите на участващите държави-членки и да приведат производствените, лицензните и търговските практики в съответствие с пазарите на участващите държави-членки.

²⁸ ОВ L 198, 8.8.1996 г., стр.30—35.

²⁹ ОВ L 152, 16.6.2009 г., стр.1—10.

³⁰ Вж. раздел 4.3.1. по-горе.

Функционирането на вътрешния пазар също ще се подобри и по отношение на неучастващите държави-членки, тъй като, както е обяснено по-горе, твърде вероятно е повече изобретатели да заявят патентна защита в целия Съюз.

Освен това, както е обяснено по-подробно в раздел 4.6 по-долу, еднакъв достъп до единна патентна защита ще бъде осигурен за всички притежатели на патент, независимо дали идват от участващите, или от неучастващите държави-членки. Единната патентна защита, обхващаща териториите на участващите държави-членки, ще бъде допълнителен инструмент, достъпен за всички притежатели на патент в Съюза, и може единствено да подобри настоящата степен на функциониране на вътрешния пазар. Това ще допринесе и за подобряване на икономическото сближаване.

В по-общ план икономическото, социалното и териториалното сближаване няма да бъде неблагоприятно засегнато от единната патентна защита, тъй като, в частност, мястото на установяване на икономическия оператор няма да бъде съществено за достъпа до единната патентна защита (и до свързаните с нея ползи от опростяване и икономии).

4.5.2. Засиленото сътрудничество не бива да представлява пречка, нито дискриминация спрямо търговията между държавите-членки, нито да предизвиква нарушения на конкуренцията между тях

Член 326 от ДФЕС изисква засиленото сътрудничество да не представлява пречка, нито дискриминация спрямо търговията между държавите-членки, нито да предизвиква нарушения на конкуренцията между тях

Както е обяснено по-горе, създаването на единна патентна защита за териториите на група държави-членки ще допринесе за функционирането на вътрешния пазар и по-специално за свободното движение на стоки. Днешната разпокъсаност, при която съществуват „граници“ на патентните права между държавите-членки (поради ограничения териториален обхват на съществуващите патентни права), ще изчезне между участващите държави-членки. Що се отнася до търговията между участващи държави-членки и неучастващи държави-членки, положението вероятно също ще се подобри, тъй като е вероятно повече изобретатели да заявят патентна защита на цялата територия на Съюза, отколкото правят това към настоящия момент³¹.

Освен това (и както е обяснено допълнително в раздел 4.6 по-долу) засиленото сътрудничество в областта на единната патентна защита няма да представлява пречка, нито дискриминация спрямо търговията между държавите-членки. Единната патентна защита ще бъде открита, тъй като както изобретателите и иновационните предприятия от неучастващите държави-членки, така и тези от участващите държави-членки ще имат равен достъп до единна патентна защита в участващите държави-членки. Що се отнася до патентната защита в неучастващите държави-членки, няма да бъде създадена пречка, нито дискриминация спрямо търговията, тъй като всички ползватели ще трябва да валидират европейския си патент в тези държави или да получат национални патенти, независимо дали идват от участващи, или от неучастващи държави-членки.

³¹ Вж. точки 4.3.2. и 5.2.1.

По отношение на изискването засиленото сътрудничество да не нарушава конкуренцията, конкуренцията няма да бъде нарушена нито между държавите-членки, нито между икономическите оператори.

Единната патентна защита, създадена при засилено сътрудничество, няма в частност да засегне конкуренцията между държавите-членки за привличане на инвестиции от иновационни дружества. Рамковите условия за иновационните дружества ще се подобрят в целия Съюз благодарение на по-ниските разходи за патентоване, както е описано по-горе. Тъй като мястото на установяване на икономическия оператор няма да бъде от значение за достъпа до единната патентна защита (и до свързаните с нея икономии), участието на дадена държава-членка в засиленото сътрудничество няма да бъде определящ фактор при вземане на решение за инвестиране в тази държава-членка.

Що се отнася до конкуренцията между предприятия от участващи и от неучастващи държави-членки, създаването на единна патентна защита ще подобри рамковите условия за иновационните предприятия в целия Съюз. Броят на патентите, валидни както на териториите на участващите държави-членки, така и на териториите на неучастващите държави-членки, по всяка вероятност ще се увеличи, тъй като патентоприетелите може да пожелаят да получат единен патент за участващите държави-членки, възползвайки се същевременно от икономии в резултат на използването на единния патент, за да получат европейски патенти за териториите на неучастващите държави-членки. Както е обяснено по-горе, това се отнася най-вече за онези икономически сектори, които са засегнати от вноса на продукти от трети държави в нарушение на европейски патенти, тъй като единствено хомогенната защита на всички външни граници на Съюза ще даде възможност на патентоприетелите да се възползват ефективно от Регламента за митническите граници на ЕС и да постигнат конфискуване на тези продукти на всички външни граници.

4.6. Зачитане на правата на неучастващите държави-членки

Член 327 от ДФЕС изисква всяко засилено сътрудничество да зачита компетентността, правата и задълженията на държавите-членки, които не участват в него.

Засиленото сътрудничество в областта на патентите ще зачита изцяло правата на неучастващите държави-членки. Достъпът до единния патент ще бъде отворен за ползватели на патентната система в целия Съюз, независимо от националността, пребиваването или мястото на установяване. От друга страна, ползвателите ще запазят възможността си да получават патентна защита в неучастващи държави-членки, като получат европейски патент на териториите на тези държави-членки, или, което е по-малко вероятно, като получат национални патенти. Следователно достъпът на изобретателите и иновационните дружества от неучастващите държави-членки до единния патент ще бъде същият като на тези от участващите държави-членки.

Така участващите държави-членки ще създадат единна патентна защита на цялата територия на засиленото сътрудничество. Правото на неучастващите държави-членки да запазят изискванията за патентна защита на своите територии следователно не е засегнато. Те могат например да продължат да изискват преводи на европейските патенти като предварително условие за тяхното валидиране на собствената им национална територия.

Следва да се подчертае, че единният патент няма да допусне дискриминация между ползвателите от участващите държави-членки и от неучастващите държави: ползвателите от неучастващите държави-членки ще имат достъп до единна патентна защита, когато заявяват патентна защита (а с това и достъп на своите иновационни продукти до пазарите) в участващите държави-членки на равни начала с ползвателите от участващите държави-членки. Що се отнася до патентната защита в неучастващите държави-членки, всички ползватели ще трябва да валидират европейския си патент в тези държави или да получат национални патенти.

Заявителите от неучастващите държави-членки също ще имат възможността да се възползват от възстановяването на разходите за превод на патентните заявления, подадени на един от националните езици, на един от работните езици на ЕПВ, по същия начин като заявите от участващите държави-членки. Нещо повече, предполагаемите нарушители от неучастващите държави-членки също ще се възползват от изискването да им бъде предоставен пълен ръчен превод в случай на спор. Следователно няма да има дискриминация между ползвателите от участващите и от неучастващите държави-членки.

Накрая се отбелязва, че засиленото сътрудничество в областта на единната патентна защита не повдига въпроси, свързани с изчерпването на патентни права. Няма да бъде засегнато свободното движение на стоки между участващите държави-членки и неучастващите държави-членки. Съгласно установената съдебна практика на Съда на Европейския съюз, изчерпването на патентните права или на кои да са други права на индустриална собственост изисква защитеният продукт да не е бил пуснат на пазара на територията на Съюза (или на територията на Европейското икономическо пространство) от самия притежател на правата или с неговото съгласие. По отношение на патентите Съдът на ЕС конкретно е постановил, че правилата на Договора относно свободното движение на стоки, в това число разпоредбите на член 36 от ДФЕС, трябва да бъдат тълкувани като възпиране на патентопритекателя, който продава един продукт в държава-членка, където този продукт е защитен с патент, след което го пуска сам на пазара в друга държава-членка, където той не е защитен, да се възползва от правото, дадено от законодателството на първата държава-членка, да предотврати пускането на пазара в тази държава-членка на въпросния продукт, внесен от другата държава-членка³².

4.7. Заключение относно изпълнението на правните условия

Въз основа на гореизложеното Комисията заключава, че всички правни условия, установени от Договорите за засиленото сътрудничество, са изпълнени.

5. ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЯТА НА ЗАСИЛЕНОТО СЪТРУДНИЧЕСТВО

5.1. Настоящо положение

Настоящото положение, при което националните и европейските патенти осигуряват единствено териториално ограничена патентна защита, води до „празноти“ в рамките на Съюза, които могат да имат няколко от следните нежелани последици:

³² Дело 187/80, Merck & Co. Inc. срещу Stephar BV и Petrus Stephanus Exler, [1981] ECR, стр. 2063.

- пропуснати възможности за бизнес: патентоприитежателите ще се насочат към някои национални пазари при патентната защита, както и при производството, лицензирането и продажбата на своите продукти; възможностите за бизнес на другите пазари — дори ако са малки и по-отдалечени — е по-малко вероятно да бъдат използвани; това не позволява изграждането на истински вътрешен пазар и може също така да засегне сближаването в рамките на Съюза;
- иновационните дружества са в неизгодно положение: трети страни, които произвеждат и продават патентовани продукти в държави-членки, където патентната защита не е била осигурена, имат конкурентно предимство пред патентоприитежателите, на които се налага да намалят инвестициите в научноизследователската и развойна дейност; това важи особено за иновационните МСП, които се въздържат от осигуряването на патентна защита в целия Съюз поради високите разходи, свързани с получаването на такава защита;
- полезността на патентите намалява: патентоприитежателите не могат да разчитат, че Регламентът за митническите граници на ЕС³³ ще предотврати вноса на стоките и продуктите в нарушение от трети държави на вътрешния пазар чрез държави-членки, в които няма патентна защита; тези стоки и продукти в нарушение трябва да бъдат освободени от митническите органи и могат поради това да циркулират свободно в рамките на вътрешния пазар; по принцип те нямат право да влязат в държави-членки, където е осигурена патентна защита, но на практика — тъй като вече няма гранични проверки в рамките на вътрешния пазар — тези стоки или продукти могат да циркулират свободно в Съюза³⁴.

5.2. Оценка на въздействията

Създаването на единен патент за група държави-членки ще доведе незабавно до осезателни предимства за ползвателите на патентната система в Европа. Следва да се подчертаят следните характеристики на единната патентна защита:

- подобрен достъп до патентна защита;
- намаляване на разходите и опростяване.

5.2.1. Подобрен достъп до патентна защита

Единният патент за областта, посочен а в обхвата на засиленото сътрудничество, ще осигури по-лесен достъп до патентна защита за всички ползватели на патентната система в Европа. Това се отнася до заявителите както от участващите държави-членки, така и за тези от неучастващите държави-членки. Областта за засилено сътрудничество ще обхване пазар, който е много по-голям от всеки от пазарите на отделните държави-членки, което води до намалени разходи за защита, свързани с размера на икономиката.

³³ Регламент (ЕО) № 1383/2003 на Съвета относно намесата на митническите органи по отношение на стоки, за които се подозира, че нарушават някои права върху интелектуалната собственост, както и относно мерките, които следва да се вземат по отношение на стоки, нарушаващи някои права върху интелектуалната собственост.

³⁴ Идентифицирането на стоките в нарушение на патента става много сложно, след като те започнат да циркулират свободно в рамките на вътрешния пазар. Патентоприитежателите могат да наложат своите права само чрез поставяне на патента за разглеждане от националните съдилища.

Въздействието на относителните патентни разходи върху търсенето на патентна защита бе изследвано в неотдавнашно проучване, осъществено от Комисията³⁵. В проучването са съпоставени патентните разходи, като се отчита обемът на пазара и броят на претенциите средно на патент за дадена територия и е показано, че много високите разходи в Европа водят до по-малко търсене на патентните заявления, подадени в ЕПВ. Проучването показва освен това, че Лондонското споразумение оказва съществено въздействие за намаляване на разходите, но европейският патент остава неколkokратно по-скъп от този на САЩ³⁶.

Чрез издаване на единен патент, включващ в обхвата си значителна територия от Съюза, разходите за патентна защита на глава от населението ще се намалят. Изследванията показват, че еластичността на таксите е $-0,4^{37}$; увеличение на таксите от 10 % ще доведе до спад на патентните заявки с около 4 %. Териториалното разширяване на патентната защита при по-ниски разходи на глава от населението ще доведе следователно до повишено търсене на патенти. Това ще създаде нови възможности за МСП, при които високите относителни разходи правят понастоящем недостъпна на практика патентната защита извън собствения им национален пазар.

5.2.2. Намаляване на разходите и опростяване

Единната патентна защита, създадена при засилено сътрудничество, ще доведе до значително намаляване на разходите и до опростяване на системата за ползвателите поради централното администриране на единния патент и опростените изисквания за превод.

5.2.2.1. Централно администриране на единния патент

Централното администриране на единния патент ще доведе до значителни подобрения, изразяващи се в намаляване на разходите и опростяване. Осезаеми ще бъдат следните предимства:

- Централно заплащане на таксите за ежегодно подновяване (за разлика от настоящото заплащане на таксите за ежегодно подновяване на националните патентни ведомства във всяка държава-членка, където патентоприетелят иска да запази патента в сила): и в този случай патентоприетелят ще се възползва от значително намаляване на разходите:
 - по отношение на официалните такси патентоприетелят ще трябва да плаща само една такса за ежегодно подновяване на единния патент, вместо да плаща ежегодни такси за подновяване във всяка държава-членка, където възнамеряват да поддържат националния или европейския патент;

³⁵ Икономически анализ на разходите и ползите на патента на Общността от Bruno van Pottelsberghe и Jérôme Danguy, вж. http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm

³⁶ Лондонското споразумение е незадължителен режим, имащ за цел намаляване на патентните разходи в рамките на ЕПК. То е прието през октомври 2000 г. на междуправителствена конференция на държавите участници в ЕПК и влезе в сила на 1 май 2008 г. за четиринадесет държави участници в ЕПК, от които десет са държави-членки на ЕС.

³⁷ G de Rassenfosse and B van Pottelsberghe, Per un pugno di dollari (За една шепа долари): A first look at the price elasticity of patents (Първо разглеждане на ценовата еластичност на патентите), Oxford Review of Economic Policy, 23(4), 588-604.

- по отношение на разходите за представителство патентоприетелите ще имат възможност да заплащат сами ежегодни такси за подновяване на единния патент направо на ЕПВ или да възложат на професионални представители плащанията във всяка държава-членка, където възнамеряват да поддържат патента³⁸.

- Централна регистрация на правна информация, отнасяща се до патента, като лицензи, прехвърляния, ограничения, изтичания, откази (за разлика от настоящите национални изисквания, отнасящи се до регистрацията в националните патентни ведомства): това ще повиши значително правната сигурност, като осигури лесен достъп до правната информация, отнасяща се до патента; по-специално при преговори относно лицензионни договори и особено във връзка със стандартите, прегледът на собствеността и правния статут на патентите е от решаващо значение и дава възможност за много по-добро управление на патентните портфейли.

5.2.2.2. Изисквания за превод

Липсата на единен патент води до значителни разходи, пряко и непряко свързани с приложимите към настоящия момент изисквания за превод. Понастоящем европейският патент трябва да бъде валидиран в повечето държави участнички в ЕПК, за да влезе в сила. Националното право може да изисква от патентоприетателя да представи превод на патента, да плати такса за публикуване на националното патентно ведомство и да спазва различни формални изисквания (отнасящи се например до броя на копията, които следва да се подадат, използване на предписани формуляри, срокове). Този процес се характеризира и със значителни разходи, бюрокрация и сложност, в т.ч.:

- Разходи за технически превод. Специализирани преводачи са необходими за превод на техническия текст, съдържащ се в патентите. Средната цена е 85 EUR на страница, а обемът на един типичен патент е около 20 страници (но може да стигне до 200 страници в някои случаи).
- Такси, начислявани от професионалните представители. Местните професионални представители изпълняват често функцията на посредници между патентоприетателя и националните патентни ведомства, където трябва да бъдат подадени преводите. Те може да предложат да организират превода или да редактират преводите, извършени от външни преводачи, или може да предложат да гарантират, че са спазени формалните изисквания, определени от националното законодателство. За тези услуги патентоприетателят трябва да се заплати такси, които варират от около 150 EUR до 600 EUR, за валидиране на един патент в зависимост от държавата-членка.
- Официални такси, начислявани от националните патентни ведомства за публикуването на преводите. Таксата за публикуване на европейски патент с типичния обем (20 страници) варира от 25 EUR до 400 EUR в някои държави-членки.

³⁸

Напомня се, че няколко държави-членки поддържат преки или непреки изисквания към патентоприетателя да използват местен професионален представител пред националните патентни ведомства, вж. <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/natlaw/en/vi/index.htm> (за заплащане на ежегодни такси за подновяване) и <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/natlaw/en/iv/index.htm> (за предаване на преводите).

Всички тези разходи за валидиране може да увеличат с около 40 % общите разходи за патентоване в Европа. В много случаи валидирането на европейски патент в само една държава-членка може да струва повече от всички такси, платени на ЕПВ за проучване, проверка и издаване на европейски патент.

С единен патент за няколко държави-членки може да бъдат постигнати значителни икономии и опростявания за ползвателите на системата. За участващите държави-членки общите опростени разпоредби относно превода ще доведат до следното:

- а) изискванията за превод ще бъдат сведени до изискванията, установени от ЕПК, без да се засягат пропорционалните преходни разпоредби за извършване на допълнителни преводи на временна основа, без правна стойност и само за информационни цели;
- б) отпадане на изискванията за представяне на превод при националните патентни ведомства и без заплащане на такси за публикуване;
- в) отпада необходимостта да се заплаща за представителство на национално равнище.

Понастоящем разходите за валидиране на европейски патент с типичен обем в три, шест и тринадесет държави-членки съответно и в целия Съюз са, както следва:

- ако патентоприитежателят заяви защита в само три държави-членки — Германия, Франция и Обединеното кралство — не се прилагат изисквания за валидиране и не се начисляват разходи за валидиране след влизането в сила на Лондонското споразумение;
- ако защита бъде заявена в шест държави-членки, разходите за валидиране може да варират от 3 000 EUR до 4 500 EUR в зависимост от избраните държави-членки и от това дали съответните държави-членки са приложили Лондонското споразумение;
- разходите за валидиране ще бъдат над 12 000 EUR, когато се заявява защита в тринадесет избрани държави-членки, и съответно между 22 000 EUR и 26 000 EUR при защитата в целия Съюз.

Разходите за превод съгласно опростените разпоредби относно превода при засилено сътрудничество ще възлизат на приблизително 680 EUR на патент³⁹, без да се засягат пропорционалните преходни разпоредби за извършване на допълнителни преводи само за информационни цели, които може да се окажат необходими през даден преходен период. Това отговаря на настоящите средни разходи за превод на претенциите на двата работни езика на ЕПВ, различни от езика, на който се води производството (член 14, параграф 6 от ЕПК).

Разходите за валидиране на териториите на участващите държави-членки ще съвпадат следователно с настоящите разходи за защита в държавите-членки, които са страни по

³⁹ 4 страници с претенции x 85 EUR x 2 езика = 680 EUR.

Лондонското споразумение и са се отказали напълно от изискванията за превод (Германия, Франция, Обединеното кралство и Люксембург)⁴⁰.

Допълнителни разходи за валидиране ще възникнат само в случаи, когато патентоприетежателят възнамерява да разшири патентната защита върху неучастващи държави-членки. В резултат на засиленото сътрудничество значителни икономии ще бъдат направени от ползвателите в целия Съюз. Какъвто и да е действителният брой на участващите държави-членки, всички заявители ще се възползват от намаляването на разходите за патентоване, благодарение на опростените изисквания за превод. Разбира се, колкото повече държави-членки участват, толкова по-големи икономии може да се очакват.

⁴⁰ Договарящите се държави с официален език, общ с един от работните езици на ЕПВ, които са страни по Лондонското споразумение, са длъжни да се откажат напълно от изискванията за превод (член 1, параграф 1 от Споразумението). В ЕС това важи за Франция, Германия, Люксембург и Обединеното кралство.

Предложение за

РЕШЕНИЕ НА СЪВЕТА

за разрешаване на засилено сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 329, параграф 1 от него,

като взе предвид исканията, отправени от Германия, Дания, Естония, Литва, Люксембург, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Словения, Финландия, Франция и Швеция,

като взе предвид предложението на Европейската комисия,

като взе предвид одобрението на Европейския парламент⁴¹,

като има предвид, че:

- (1) В съответствие с член 3, параграф 3 от Договора за Европейския съюз (ДЕС) Съюзът установява вътрешен пазар, работи за устойчивото развитие на Европа, основаващо се на балансиран икономически растеж, и насърчава научния и техническия прогрес. Създаването на правни условия, даващи възможност на предприятията да приспособят дейностите си по производство и дистрибуция на продукти отвъд националните граници и осигуряващи на дружествата по-широк избор и възможности, допринася за постигането на тази цел. Единният патент с еднаква валидност в целия Съюз следва да бъде сред правните инструменти, които предприятията имат на свое разположение.
- (2) Съгласно член 118 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) и в рамките на установяването и функционирането на вътрешния пазар мерките следва да включват създаването на единна патентна защита в целия Съюз и въвеждането на централизирани режими за издаване на разрешения, координация и контрол.
- (3) На 5 юли 2000 г. Комисията прие предложение за Регламент на Съвета относно патент на Общността за създаването на единен патент, осигуряващ единна патентна защита в целия Съюз. На 30 юни 2010 г. Комисията прие предложение за Регламент на Съвета относно разпоредбите за превод за патента на Европейския съюз (патента на ЕС), уреждащ разпоредбите относно превода, приложими към патента на ЕС.

⁴¹

ОВ С [...], [...] г., стр. [...].

- (4) На заседанието на Съвета на 10 ноември 2010 г. бе протоколирано, че няма единодушие да се продължи работата по предложения Регламент на Съвета относно разпоредбите за превод за патента на Европейския съюз. На 10 декември 2010 г. бе потвърдено, че съществуват непреодолими трудности, които възпрепятстват вземането на единодушно решение сега и в близко бъдеще. Тъй като за постигане на окончателно споразумение относно единната патентна защита в Съюза е необходим консенсус по предложения Регламент на Съвета за разпоредбите относно превода на патента на ЕС, бе установено, че целта за създаване на единна патентна защита за Съюза няма да може да бъде постигната в разумен срок при прилагане на съответните разпоредби на Договорите.
- (5) При тези обстоятелства дванадесет държави-членки, а именно Германия, Дания, Естония, Литва, Люксембург, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Словения, Финландия, Франция и Швеция, отправиха официални искания към Комисията с писма от 7, 8 и 13 декември 2010 г., посочвайки, че са готови да установят засилено сътрудничество помежду си в областта на създаването на единна патентна защита въз основа на съществуващите предложения, подкрепени от тези държави-членки по време на преговорите, и че Комисията следва да представи предложение до Съвета за тази цел. Тези искания бяха потвърдени на заседанието на Съвета по конкурентоспособността на 10 декември 2010 г. Общо дванадесет държави-членки поискаха засилено сътрудничество.
- (6) Засиленото сътрудничество следва да осигури необходимата правна рамка за създаването на единна патентна защита в участващите държави-членки и да предостави на предприятията в целия Съюз възможност да подобрят своята конкурентоспособност, като получат избор да заявяват единна патентна защита в участващите държави-членки, допринасяйки същевременно за научния и техническия прогрес.
- (7) Засиленото сътрудничество следва да има за цел създаване на единен патент, който ще осигурява единна патентна защита на териториите на участващите държави-членки и който ще се издава по отношение на всички тези държави-членки от Европейското патентно ведомство (ЕПВ). Като необходима част от единния патент, приложимите разпоредби относно превода следва да бъдат прости и икономически ефективни и да отговарят на изложените в предложението за Регламент на Съвета относно разпоредбите за превод за патента на Европейския съюз⁴², представено от Комисията на 30 юни 2010 г., в съчетание с елементите на компромис, предложени от председателството през ноември 2010 г., които срещнаха широка подкрепа в Съвета. Разпоредбите относно превода ще запазят възможността за подаване в ЕПВ на патентни заявления на всеки от езиците на Съюза и ще осигурят възстановяване на разходите, свързани с превода на заявленията, подадени на език, който е различен от езиците на ЕПВ. Патентът с единна валидност следва да се издава само на един от официалните езици на ЕПВ, както е предвидено в Европейската патентна конвенция. Допълнителни преводи няма да се изискват, без да се засягат преходните разпоредби, които са пропорционални и изискват допълнителни преводи на временна основа, без правна стойност и само за информационни цели. Във всички случаи преходните разпоредби ще прекратят действието си, когато се появи възможност за качествени машинни преводи след обективна оценка на качеството. В случай на спор патентопридетелят е длъжен да предостави необходимия превод.

⁴²

COM(2010) 350.

- (8) Условието, изложени в член 20 от ДЕС и в членове 326 и 329 от ДФЕС, са изпълнени.
- (9) Областта, в която ще се извършва засиленото сътрудничество, установяването на мерки за създаване на единен патент, осигуряващ патентна защита в целия Съюз, и въвеждането на централизирани режими за издаване на разрешения, координация и контрол на равнището на Съюза, е определена от член 118 от ДФЕС като една от областите, попадащи в обхвата на Договорите.
- (10) На заседанието на Съвета на 10 ноември 2010 г. бе протоколирано и на 10 декември 2010 г. — потвърдено, че целта за въвеждане на единна патентна защита в целия Съюз не може да бъде постигната в разумен срок от Съюза като цяло, с което бе изпълнено изискването по член 20, параграф 2 от ДЕС, че засиленото сътрудничество може да се приеме само като крайна мярка.
- (11) Засиленото сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита има за цел насърчаване на научния и техническия прогрес и функционирането на вътрешния пазар. Създаването на единна патентна защита за група държави-членки ще подобри равнището на патентна защита, като предоставя възможност за получаване на единна патентна защита на териториите на участващите държави-членки и премахва разходите и усложненията за тези територии. Така то благоприятства осъществяването на целите на Съюза, защитава неговите интереси и засилва процеса на интеграция в съответствие с член 20, параграф 1 от ДЕС.
- (12) Създаването на единна патентна защита не е посочено в списъка на изключителните компетентности, определен в член 3, параграф 1 от ДФЕС. Правното основание за създаването на европейски права на интелектуална собственост е член 118 от ДФЕС, който спада към дял VII „Общи правила за конкуренция, данъчно облагане и сближаване на законодателствата“, глава 3 „Сближаване на законодателствата“, и в него изрично се говори за установяването и функционирането на вътрешния пазар, което е част от споделяната компетентност на Съюза съгласно член 4 от ДФЕС. Създаването на единна патентна защита, включително приложими разпоредби относно превода, попада следователно в области, които не са от изключителната компетентност на Съюза.
- (13) Засиленото сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита е в съответствие с Договорите и с правото на Съюза и не засяга вътрешния пазар, нито икономическото, социалното и териториалното сближаване. То не представлява пречка, нито дискриминация спрямо търговията между държавите-членки, и не предизвиква нарушения на конкуренцията между тях.
- (14) Засиленото сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита зачита компетентността, правата и задълженията на държавите-членки, които не участват в него. Възможността за получаване на единна патентна защита на териториите на участващите държави-членки не засяга достъпа, нито условията на патентна защита на територията на неучастващите държави-членки. Нещо повече, предприятията от неучастващите държави-членки ще имат възможността да получат единна патентна защита на териториите на участващите държави-членки при същите условия, като предприятията от участващите държави-членки. Съществуващите правила на неучастващите държави-членки, определящи условията на получаване на патентна защита на тяхна територия, остават незасегнати.

- (15) По-специално, засиленото сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита ще бъде в съответствие с правото на Съюза относно патентите, тъй като засиленото сътрудничество ще зачита съществуващите достижения на общественото право.
- (16) При изпълнение на всяко от условията, изложени в настоящото решение, засиленото сътрудничество в областта на създаването на единна патентна защита е отворено по всяко време за всички държави-членки, готови в съответствие с член 328 от ДФЕС да спазват вече приетите в тази насока актове,

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Разрешава се на Германия, Дания, Естония, Литва, Люксембург, Нидерландия, Обединеното кралство, Полша, Словения, Финландия, Франция и Швеция да установят засилено сътрудничество помежду си в областта на създаването на единна патентна защита чрез прилагане на съответните разпоредби на Договорите.

Член 2

Настоящото решение влиза в сила в деня на неговото приемане.

Съставено в Брюксел на [...] година.

За Съвета
Председател